

Portal Województwa Lubuskiego

Milion na pałac w Zaborze przyznany. I jeszcze kolejny milion na przypałacowy park? Tak, to możliwe!

Kategoria - Kultura i dziedzictwo

Data publikacji -14 kwietnia 2022 godz. 15:49

- Centrum w Zaborze otrzyma milion złotych na niezbędne inwestycje - mówi marszałek województwa lubuskiego Elżbieta Anna Polak. - A kolejny

milion możemy wygrać w konkursie na rewitalizację parku.

Marszałek Elżbieta Anna Polak poinformowała, że Zarząd Województwa Lubuskiego postanowił przeznaczyć milion złotych na niezbędne inwestycje w SP ZOZ Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Zaborze.

- W tym szpitalu mamy teraz 86 pacjentów. Te inwestycje zapewnią bezpieczeństwo leczenia w tym obiekcie – podkreśla marszałek Elżbieta Anna Polak.

Chodzi o realizację zadań inwestycyjnych w związku z zaleceniami Komendy Miejskiej Straży Pożarnej w Zielonej Górze i Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zielonej Górze.

Dyrektor Centrum w Zaborze Andrzej Żywień, dziękując Zarządowi za wsparcie, wymienia, że za przyznany milion złotych zostaną przeprowadzone:

- wentylacja na strychu zabytkowego budynku, albowiem wymagania przeciwpożarowe są takie, że przewody wentylacyjne muszą być wyniesione poza połacie dachowe,
- podzielenie długich pałacowych korytarzy drzwiami dymoszczelnymi,
- wykonanie oświetlenia awaryjnego,
- zamontowanie dodatkowych hydrantów,
- podwyższenie balustrad w przyszpitalnej szkole.

Milion złotych na przypałacowy park? To możliwe!

Marszałek Elżbieta Anna Polak poinformowała też, że można zdobyć kolejny milion złotych – tym razem na rewitalizację parku przy pałacu w Zaborze.

- To będzie perła w skali kraju! Z wielką korzyścią dla pacjentów, ale też dla mieszkańców regionu lubuskiego – mówiła marszałek Elżbieta Anna Polak, podkreślając, że przypałacowy park po rewitalizacji byłby otwarty dla wszystkich chętnych, którzy chcieliby odwiedzić to wyjątkowe miejsce.

- Mam nadzieję, że uda nam się wygrać ten milion w ramach konkursu Banku Gospodarstwa Krajowego. Resztę środków zapewni samorząd – dodaje marszałek Polak.

Przeczytaj także: [Park w Zaborze w konkursie "Nasz Zabytek"](#)

Walory parku w Zaborze

Park przypałacowy w Zaborze to rozległe założenie o osiemnastowiecznej proveniencji. Pierwotnie były to ogrody zgeometryzowane - partery kwiatowe wydzielone ścieżkami i szpalerami grabowymi. Pod koniec wieku XVIII partery wraz z najbliższym otoczeniem przekształcano w założenie krajobrazowe, z zachowaniem najsilniejszych kompozycyjnie elementów, jak główna aleja spacerowa spinająca całość i łącząca z jeziorem.

Aleja rozciągnięta jest w osi południowo – wschodniej, jest dobrze zachowana i czytelna. Interesującym elementem są też kanały wodne przecinające ścieżki krajobrazowego układu przestrzennego. Wysoka szata roślinna pochodzi z celowych obsadzeń jak i z naturalnych odtworzeń, rozrośniętych w sposób niekontrolowany, przez co obiekt przeszedł w fazę naturalizacji. Prowadzi to jednak w przemianę parku w las i wymaga solidniejszej gospodarki drzewostanem. Innym elementem siedliska wymagającym uwagi jest bogate runo parkowe, również podlegające jak i drzewostan, ochronie przyrodniczej. Występują w nim duże połacie przebiśnięgów, czosnku niedźwiedziego, kuklika pospolitego czy szczyru trwałego oraz bluszczu pospolitego o niepowtarzalnej urodzie.

Co trzeba "naprawić" w parku?

System kanałów wodnych rozplanowanych kwaterowo wymaga oczyszczenia z powalonych drzew i ich części, odmulenia i udroźnienia. Stagnująca w nich woda bez sprawnego odprowadzania podnosi poziom w obrębie systemów korzeniowych powodując wyniszczenie drzew starszych oraz zmianę siedliska w kierunku łągowym , a co za tym idzie zmianę składu gatunkowego starodrzewia.

Niewątpliwie uporządkowania wymaga również drzewostan parkowy dla zachowania bezpieczeństwa ludzi korzystających z obiektu, jak i cennych drzew. Wyniszczające , rozrośnięte samosiewy doprowadzają do uszkodzeń koron starodrzewia i winny być zredukowane. Podobnie jest z redukcją piętra krzewów tzn. koniecznością eliminacji krzewów bzu czarnego oraz derenia białego. Działania porządkowe zwiększają też dostępność parku.

Z uwagi na szpitalną funkcję pałacu wskazana jest lokalizacja wszystkich elementów uatrakcyjnających korzystanie z parku w głębi jego założenia. Proponuje się przeniesienie komunikacji rowerowej na południe i usprawnienie wjazdu przez boczną bramę z alei lipowej po starym śladzie. Dookoła jeziora wytyczona jest ścieżka rowerowa więc odpoczynek w parku jest logistycznie trafiony.

W betonowym ogrodzeniu widoczne są ślady murowanej bramy. Wymaga to również odtworzenia mostka nad kanałem biegnącym wzdłuż ogrodzenia, które ze względu na stan powinno być rozebrane. Istniejąca tam jedna z istotnych dróg parkowych kwalifikuje się do remontu i wykonania na niej nawierzchni mineralnej. W połowie długości proponuje się wykonać placyk - poszerzenie z lokalizacją tam **punktu postojowo - wypoczynkowego pod zadaszeniem** w formie altany parkowej. Jej wielkość mogłaby zapewnić spotkania i imprezy plenerowe o zróżnicowanym programie.

Pozostałe drogi w trosce o system korzeniowy drzew zaleca się utrzymywać jako gruntowe jedynie dla pieszych. Ścieżki przecinające kanały muszą być uzupełnione o mostki/kładki. Tam, gdzie runo parkowe jest obfite i szczególnie godne ochrony, ścieżki powinny prowadzić minimalnie nad gruntem w postaci wyniesionego pomostu osadzonego na fundamentach punktowych. Oprócz **atrakcyjnej perspektywy „stąpania po kwiatkach”** minimalizujemy zniszczenia przy pracach budowlanych (najlepiej wykonać je w okresie poza wegetacją runa)

Na końcu centralnej alei prowadzącej do jeziora proponuje się ułożenie „pływającego” pomostu z mini przystanią dla łodzi i opcjonalnie z częścią „spaceru przez trzcinowisko” .

Aby podkreślić walory historyczne i przyrodnicze założenia parkowego oraz przybliżyć je odwiedzającym, proponujemy wytyczyć:

- Ścieżki dydaktyczne:
- „Historyczny park” – plansze z krótką historią obiektu i grafikami ustawione przy wejściu od strony pałacu oraz przy wjeździe rowerowym (w sąsiedztwie altany).
- „Wśród starych drzew” – wewnętrzna prowadzona po zabytkowych drzewach”
- „Parkowe dywany” – wydobywająca urodę i znaczenie cennego runa parkowego’
- „W starym sadzie’ – walory krajobrazowe starego sadu i smak starych odmian jabłek
- Ornitologiczna – w całym parku i zakończona na pomoście na jeziorze

Założeniem rewaloryzacji jest **znalezienie kompromisu pomiędzy wartościami historycznej kompozycji, a tym co upływający czas i naturalna sukcesja wydobyły z możliwości przyrodniczych zasobnego siedliska**. Proces naturalizacji parku powinien być zatrzymany i lokalnie cofnięty zanim nastąpi całkowita destrukcja historycznej kompozycji i przebudowa starodrzewia w las łęgowy.